

П. П. Ротач, О. П. Ротач

Пошивайло Федір Іванович

ПОШИВАЙЛО Федір Іванович (криптонім — Ф. П.; 05(17). 02. 1885, с. Рашівка Гадяцького пов. Полтавської губ., нині Миргородського р-ну Полтавської обл. — 12. 06. 1950, м. Буффало, шт. Нью-Йорк, США) — педагог, літератор. Батько [І. Пошивайло-Колос](#). Після закінчення сільської міністерської школи (1899) вчителював у Херсонському пов. Херсонської губ. 1903—07 навчався у Новобузькій учительській семінарії на Херсонщині (нині м. Новий Буг Баштанського р-ну Миколаївської обл.), потім працював в українських поселеннях на Кубані: 1907—08 — учитель 2-класної школи в станиці Єкатеринінська, 1908—10 — завідувач 2-класної школи в станиці Родниковська (обидві нині — Краснодарський край, РФ). Повернувшись на Полтавщину, 1910—11 завідував 2-класною міністерською школою в м-ку Лютенька Гадяцького пов. (нині село Миргородського р-ну Полтавської обл.). 1911—14 навчався у Київському учительському інституті, був активним дописувачем педагогічного журналу «Світло», в якому вмістив низку статей і рецензій (під криптонімом). Друкувався також у часописах «Рада», «Сніп», «Літературно-науковий вісник». Здобувши вищу освіту, викладав російську мову у вищій жіночій школі в м-ку Звенигородка (нині місто Черкаської обл.). 1915—18 — на військовій службі. У роки відродження національного життя в Україні активно працював у системі шкільництва, сприяючи українізації навчальних закладів. Перекладав і складав українські підручники, був слухачем Української педагогічної академії в Києві. Співпрацював із М. Міхновським. 1918—20 викладав українську мову у зразковій вищій початковій школі при Полтавському вчительському інституті, 1920—26 вчителював у трудових школах, 1927—28 — інспектор міського відділу народної освіти. 1928—33 та від 1939 — викладач Полтавського педагогічного інституту. 15 вересня 1933 його усунено від роботи, він був змушений виїхати з міста й 6 р. вчителювати на Донбасі.

Під час німецької окупації Полтави у роки 2-ї світової війни працював у відділі освіти міської управи (1941—43), друкувався в газеті «Голос Полтавщини». За його методичної допомоги наприкінці 1941 у Полтаві вийшов український буквар для початкової школи «Рідне слово», складений О. Кустоляном, а в лютому 1942 П. видав читанку для 2-го класу початкових шкіл, що мала розділи «У школі і вдома», «Серед людей», «Серед тварин», «Пори року», «Інші краї», містила короткі відомості про географію й історію України, її

святі місця, життя Т. Шевченка, звичаї й обряди українського народу. У підручнику було надруковано багато колядок, щедрівок, веснянок, а також текст національного гімну «Ще не вмерла Україна». У ньому П. вмістив також свої оповідання, статті та переклади з білоруської мови. 1943—44 жив із родиною в Яворові (Галичина), де викладав педагогіку в учительській семінарії, потім переїхав до Німеччини. У післявоєнний час П. вчителював у Австрії — в українських таборових гімназіях в Іннсбруці та Ляндеку (1945—47), виступав із статтями в іннсбруцькій газеті «Гутірка». 1948—49 викладав математику в українській гімназії в Міттенвальді (Німеччина). Від 1949 — у США. Працював на українському радіо, друкувався в емігрантській періодиці: «Промінь» («Деякі питання виховання молоді»), «Українські вісті» («Дещо до боротьби двох культур», «“Кобзар” на селі», «Тарас Шевченко — людина волі й чину»), «Наше життя» («Про М. Хвильового та “хвильовизм”»), «Овид» («Українська вдача на чужині», «Т. Шевченко на чужині», «Плекаймо нашу зміну на чужині») та ін.

Державний архів

Держ. арх. Полтав. обл. Ф. 1011, оп. 6, спр. 690, арк. 4.

Рекомендована література

1. [Денисюк М.]. Федір Пошивайло: [Некролог] // Овид [Буенос-Айрес]. 1950, груд.;
2. Ротач П. Пошивайло Федір Іванович // Ротач П. Розвіяні по чужині: Полтавці на еміграції. П., 1998;
3. Булава Л. Федір Пошивайло, «відомий як добрий методист»: діяльність у 1900—1941 роках // Педагогічні науки. 2019. Вип. 74.

Бібліографічний опис:

Пошивайло Федір Іванович / П. П. Ротач, О. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880678>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).